

O čiščenju sadjevca.

Ako se sadjevec noče učistiti in da ima bolj mlečno barvo, so lahko najrazličnejši vzroki. Eden glavnih vzrokov je hranjenje mošta v premrzlih prostorih, tako da ne more kipeti, ali pa da prepočasno kipi. Sladkor v premrzlem moštu se pretvarja v težko kipeči sluzni sladkor. V tem slučaju je spraviti mošt v prostor, ki naj ima vsaj 12—15° C toplote, da bo ves sladkor mogel pokipeti. Ob tej priliki se lahko doda moštu čiste kvasne glive, ki pretvorijo sladkor v moštu v alkohol in ogljikov dvokis, ki so torej povzročiteljice kipečja. Kvasne glive, tudi čiste drože imenovane, je lahko dobiti pri kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru.

Če je pa mošt pravilno pokipel, pa se vendar noče čistiti, potem morda vsebuje preveč beljakovin, a premalo črešlovine. Tak mošt je potem čistiti kakor vinski mošt, oziroma vino, n. pr. z želatino in s taninom, kar se dobi pri kmetijski družbi ali v drogerijah.

Da se sadjevec noče učistiti, so lahko še drugi vzroki. Zato je dobro, da daste en vzorec tega sadjevca preskusiti ter preiskati pri najbližnjem strokovnjaku ali pri banovinski Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, da se dožene pravi vzrok.

Da bi pa ostal sadjevec kar naprej sladek, ni priporočljivo, ker zaostanki sladkorja v moštu lahko povzročijo rane bolezni in se mošt posebno v toplem poletnem času lahko še bolj pokvari.

Če naj bo sadjevec trpežen in dobre okusa in naj se pomladi ne pokvari, naj sladkor v moštu že v jeseni kolikor je mogoče pokipi. To se doseže, če mošt kipi v jeseni v sodu s kipečno veho in dodatkom čistih drož v dovolj toplem prostoru, ki naj ima 12—15° C toplote. V jeseni dobro pokipel mošt je potem, ko se je učistil, okoli Novega leta pre-

točiti, zmerno zažveplati in potem hraniti v bolj hladni kleti.

Za novi trtni nasad: ali beli burgundec, silvanec in laški rizling, ali ranfol? Strokovnjaki docela pravilno priporočajo beli burgundec, silvanec in laški rizling; so to sorte, ki so za naše kraje najbolj priporočljive. Vse tri sorte ob pravilni negi in oskrbi tudi bogato rodijo in dajejo v ugodnih letih prav dobro vino. Grozdje belega burgundca in silvanca vedno popolnoma dozori. Laški rizling pa, ki zori bolj pozno, spada le na najboljše, popolnoma južne lege; v neugodnih legah in letih pa laški rizling bolj slabo zori in daje kisla vina. Kakor to že delajo naprednejši vinogradniki, se bodo tudi drugi morali sprijazniti z dejstvom, da bodo napravili dve trgatvi, to je pri prvi trgatvi bodo pobrali vse ranejšje sorte, pri drugi trgatvi pa vse bolj pozno noseče sorte. Ranfol res bogato rodi, a daje manj vredna, šibka (na alkoholu uboga) vina. Iz tega vzroka ranfol ni priporočljiv za razmnoževanje. Znano je, da se v današnji težki vinski krizi navadna, manj vredna vina tudi za nizko ceno težko prodajo, dočim dobra, fina vina še vedno najdejo kupca in tudi po primerni ceni. Sicer pa ranfol ni prepovedan in če ga kljub vsemu navedenemu hoče kdo imeti, ga lahko sadi ter razmnožuje po mili volji.

Trtna podlaga v peščeni zemlji. Za peščeno zemljo kot podlago je priporočati ameriško trto Rupestris Goethe 9. Dobite jih kot ključe ali mogoče tudi kot korenjake pri banovinskih in zasebnih trtnicah. Naslove teh trtnic najdete dovolj v kmetijskih strokovnih listih, pa tudi v našem listu med oglasi.

Cena trtam cepljenkam je v ban. trtnih nasadih letos določena na Din 1.20 za komad. Banska uprava v Ljubljani bo postopala v smislu pravilnika za izvrševanje zakona o obnavljanju in pospeševanju vinarstva. Kolikor za izsekano šmarnico ne bo na razpolago brez

plačnega trsja iz banovinskih trsnic, se bodo dajale v to svrhu denarne podpore za nabavo trsja iz privatnih trtnic, če se je pristojni srezki kmet. referent prepričal, da je vinogradnik šmarnico res izsekal in da bo na istem mestu, seveda ako to po svojem položaju ustreza, zasadil vinograd z žlahtnimi trsnimi vrstami. Tozadevni kredit je pa seveda omejen.

Enodnevni tečaj o cepljenju vinske trte in o trsničarstvu sploh se vrši v ponedeljek dne 21. marca t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Važno kmetijsko predavanje se vrši v nedeljo dne 6. marca v Št. Ilju pri Mislinju po prvem sv. opravilu ob pol devetih dopoldne, in pri Sv. Florijanu v Dolici po sv. opravilu ob pol enih popoldne. Predavanje se vrši na obeh krajih v osnovni šoli, na katerih poroča in predava okrajni kmetijski referent Wernig o splošnem položaju kmetijstva, o pridelovanju krme in živinoreji. Vsi kmetovalci so povabljeni!

Vinogradno kolje, cepano, žagano in okroglo, kakor tudi vsake debelosti rezan les od surke, bora in macesna, prodaja ali zamenja za izborna kvalitetna vina Gailšek, trgovina z vinom in lesom v Mariboru, Rzlagova 25. 249

Ali ste že končale s kolinami?

Požurite se, dokler je mraz, sicer vas prehitijo pomlad, ki ne bo koristila kakovosti in trpežnosti mesa in zabele.

Ne pozabite, da so kokoši ranih gnezd najboljše jajčarice, ker neso v času, ko druge vse prenehajo. Zato nasadite kolke kolikor mogoče rano ali pomnite: za dobičkanosno kokošjerejo je treba podložiti jaca prvovrstnih jajčaric od pri nas udomačenih pasem.

Napoleonovi dolgovi.

O Napoleonu so zgodovinarji napisali že dosti knjig in ni je skoro podrobnosti iz njegovega življenja, ki je ne bi bili tudi tam omenili. Nihče pa ni še povedal, da je Napoleon umrl, ne da bi bil poravnal neki mali dolg: 60 frankov.

Te dni pa je francoska vlada odlikovala gledališko igralko Barette-Vorms z redom častne legije. Ta igralka pa je vnukinja listega moža, pri katerem se je Napoleon zadolžil za 60 frankov.

Letu 1793 je namreč igralkin oče Barette odprl v mestecu Avignonu malo kavarno. Takrat pa je tedanja francoska vlada (kon-

Januš Golec:

Trojno gorje.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

Vojvoda je sklenil, da bo krenil iz Sevnice na Planino in po Bistriški dolini do Št. Petra. Med potjo se mu bodo pridružili Štercovi bojevniki. Pri Št. Petru bo prekoračil na ta način ojačen Sotlo, dosegel kmečko trdnjavo Cesargrad, kjer bo privoščil pod zaščito dobro utrjene točke ljudem par dni počitka in odbrzel proti Dolnji Stubici, da ne doleti Matijo Gubca ista usoda, kakor je postal deležen kapitan Kupinič.

Že na Planini so zvedela Gregoričeva krdela ne le o plemiški zmagi v Krškem, ampak tudi o bitki med kmečko in plemiško vojsko pri Kerestincu in Mokricah. Plemiški vojski je tu načeloval banov namestnik Gašper Alapič, ki je kmete neusmiljeno razbil in razpršil. Pri Kerestincu in Mokricah je pobil Alapič s konjiki grofa Zrinjskega in drugimi četami 1000 kmetov. Po porazu

10

so požgali Uskoki kakor Turki koče upornikov ter oplenili kmečke domove vsega imetka in živine.

Kdo je bil raznesel ti strašni novici po kmečkem taboru od moža do moža, se danes ne da dognati. Posledica teh poročil je bila malodušnost, izguba zaupanja v vodstvo punta in kmetje so se pričeli razbegavati na vse strani in raznašati vesti, da je že konec kmečkega punta in sedaj bo sledila krvava »rihta« iz rok plematva.

S Planine se je pomaknila kmečka vojska proti Pilštajnu, kjer se je utaborila v Bistriški dolini in predvsem v Lesičnem.

Ema je že pričakala Pavla pri kovačnicah, ga obsula z vprašanji in tiščala vanj s prošnjo, da tokrat bo šla z njim, naj to dovoli ali ne. Kapitan Šterc je bil edini od vodij, ki se ni zgubil upanja v konečni uspeh. Računal je na priključitev k ostankom vojvodove vojske novih tisočev svežih puntarjev iz Št. Petra, Bizeljskega ter Pišec. Še vedno je bil mogoč pobeg preko Sotle in okrepitev glavnih kmečkih bojnih sil pri Dolnji Stubici. Emi je prikril doseданje, po krivdi vod-

Vrt nas tudi že kliče.

Cas je tu za prvo setev na planem v solnčnih legah. Špinača, korenje, peteršilj, čebula, tudi solata berivka, rani grah in bob pojdejo prvi v zemljo. Tudi čebulček in česenj že potaknemo. V tople grede, pa tudi v zelo zavarovanih solnčnih legah sejemo kapusnice (flance): rano zelje, ohrovt, kolerabice in drugo.

Gospodinjstvo-nadaljevalna šola pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. V nedeljo dne 13. marca se zaključijo kmetska gospodinjstvo-nadaljevalna šola pri Sv. Lenartu v Slov. gor., ki je trajala pet mesecev. Učile smo se, kar bo vsaka gospodinja rabila enkrat v življenju. Kot zaključek bo izpraševanje raznih predmetov, razstava izdelkov šivanja in raznih ročnih del. — Istega dne popoldne ob treh prirede udeleženske šoloigro »Pri gospodi«. Zabavalo bo stare in mlade, gledati dekleta, da se znajo tudi na odru sukati in ne samo po polju z motiko in grabljami.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 27. februarja so pripeljali špeharji 150 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12, špeh po 10—12 Din. Kmetje so pripeljali 8 voz sena po 85—95, 4 otave po 75—80, 2 voza krompirja 1—1.50, 38 vreč čebule po 6 (česen 16—18), zelje glava 2—4. Rž 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.25—1.50, proso 1.75, ajda 1.50, ajdovo pšeno 3.50—4.50, fižol 1.50—3. Celi orehi 4.50—5, luščeni 10—18. Kokoš 25—35, piščanci 30—60, raca 20—30, puran 50—80. Hren 12—14, kartijola 6—10, ohrovt 2—3, radič 42, jabolka 3.50—7. Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 24—32, jajca 0.60—1, suhe slive 8—12, med 14—20.

Mariborski živinski sejem dne 23. febr. 1932. Prignanih je bilo 16 konj, 13 bikov, 169 volov, 270 krav in 19 telet, skupaj 487 komadov. Poprečne cene za različne živalske vrste na sejmju so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4 do 5 Din, poldebili voli od 3 do 3.75 Din,

plemenski voli od 3.50 do 3.75 Din, bikji za klanje od 3 do 3.75 Din, klavne krave debele od 3 do 4.50 Din, plemenske krave od 2.50 do 2.75 Din, krave za klobasarje od 1.25 do 2 D, molzne krave od 2.50 do 3.50 Din, breje krave od 2.50 do 3.50 Din, mlada živina od 3.50 do 5 Din, teleta od 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 239 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 26. II. 1932. Pripeljanih je bilo samo 33 svinj, cene so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov stari kom. 80 do 100 Din, 3—4 mesece stari 150 do 200 D, 5—7 mesecev stari 300 do 350 Din, 8—10 mesecev stari 400 do 450 Din, 1 leto stari 700 D, 1 kg žive teže 5 do 6.50 Din, 1 kg mrtve teže 7.50 do 8.50 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 10 do 12 Din, volovsko meso II. vrste od 8 do 10 Din, meso od bikov, krav in telic od 4 do 6 Din, telečje meso I. vrste od 12 do 14 Din, telečje meso II. vrste od 8 do 10 Din, svinjsko meso sveže od 8 do 14 Din.

Zgornja Polskava. Pri nas tudi nismo čisto zaspali, čepravno se poredko kedaj oglasimo v dopisih. V nedeljo dne 7. februarja so igralci našega izobraževalnega društva »Skala« v polni dvorani vprizorili lepo igro »Utopljenca«. Tako smo se po dolgem času spet od srca nasmejali. Vsi igralci so svoje vloge prav izvrstno podali. Vsa čast našim fantom in dekletom, zbranim v izobraževalnem društvu, ki že skozi osem let tako vztrajno vzgaja našo mladino.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Ne smemo tiho preiti lepe in zares vesele predpusne prireditve Prosvetnega društva na pustno nedeljo. Dekleta z Gore so kot gostje vprizorile »Svoje glavno Minko«; igra je bila živahna, naravna, da se je videlo, da so igralke povečini z igro kar živele. Domačina sta podala šaljiv prizor »Stotnik in njegov sluga«, vmes so pa gorski tmburaši veselo sviral. Govorilo se je pozneje, da je nekaj domačih fantov (ali tudi deklet?) vihale nosove, češ, kaj hodijo tuji k nam! Mi smo pa tega veseli in pozdravljamo take nastope, ki naj oboje le spodbujajo k veselému tekmovanju pri vsem dobrem. Razumni lovrenčki fantje gotovo ne mislijo več, da je največje junaštvo, ako fante iz druge vasi ali druge fare za plotom s koli počakajo! In pametna dekleta so vesela, če imajo priliko, da se od sosed učé vneme za prosvetno delo. Zato pa kličemo gorskim sosedom, ki jim doma neprijatelji prosvete in poštene zabave mečejo toliko polen med noge: le pogumno naprej in če mogoče, še večkrat na svidenje, da se homo drug od drugega učili in radostno v dobrem tekmovali!

Sv. Lenart v Slovenskih goricah. Katoliško prosvetno društvo »Zarja« pri Sv. Lenartu v Slov. goricah vabi vse svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 6. marca popoldne po večernicah v Društvenem domu pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Pridite, da se skupno navdušimo za bodoče delovanje prave naše katoliške prosvete. — Odhor.

St. Peter pri Mariboru. Pod predsedstvom vlč. g. župnika se je ustanovil za našo župnijo odbor za pomožno akcijo, ker tudi pri nas ne manjka revežev in takšnih, ki trpijo pomankanje. — Poravnalno postopanje je uvedeno nad premoženjem lastnice trgovine z mešaním blagom v Nebovi g. Lah Marije. Torej je gospodarska kriza dosegla že tudi naše trgovce. — Udeleženske gospodinjstva tečaja se vedno z večjo vnemo in veseljem udeležujejo pouka, saj se pa tudi v vseh panogah kmetskega gospodinjstva izobrazujejo. Pred kratkim jim je tudi predaval o vrtnarstvu znani mariborski vrtnar g. Jemec. — Naročnino za Mohorjevo družbo je treba čimpreje obnoviti. Naj ne bo hiše, ki bi ne imela na-

vent) poslala v južno Francijo manjši oddelek, da zatre upor, ki se je začel pojavljati v teh krajih. Med častniki tega vojaškega oddelka je bil tudi mladi Napoleon, ki je takrat poveljeval 4. topniškemu polku. — Nekega dne je naletel Napoleon na tri uporne meščane, ki jih je začel kar v kavarni poučevati o njihovi dolžnosti do države in vlade, in možje so ga ubogali. Od takrat naprej pa je začel Napoleon obiskovati kavarno g. Barette kot stalen gost, bil pa je vedno tako suhe, da ni nikoli nič naročil, ali pa na up. Ko je odšel iz Avignona, je zapustil v kavarni 60 fran-

stva povzročene poraze, jo tolažil in jej prigovarjal, naj počaka lepo doma, saj bo prišlo kmalu do končne zmage in potem bosta itak za vselej skupaj. Komaj in komaj je odpravil junaškega dekleta iz tabora, kjer je bilo potrebno marsikaj urediti in pregnati plahost ter obup. Ob Bistriški dolini je kmečka vojska skrbno zastraženo nočila in hotela nadaljevati 7. februarja pot proti Kozjem. Že v noči od 6. na 7. februarja sta prejela Gregorič in Šterc sigurno zanesljivo obvestilo, da čakajo kmečko vojsko v Kozjem jezdec Alapiča in Zrinjskega, kjer so oficirji v gosteh pri posestniku tamkajšnjega gradu Maksu plemenitemu Ruepp. Na kak spopad s preizkušenim in zmag vajeim plemiškim konjeništvom ni bilo niti misliti, in še najmanj na odprti ravnici proti Kozjem. Ni preostajalo družega, nego zgodaj zjutraj zatrobili na odhod preko pilštajnskega trga na Buče in z vso naglico v Št. Peter in preko Sotle. Ko se je pričelo daniti in so klicale kmečke bojovnike na noge troblje, so zaszvetili na vseh hribskih kresovih in zazvonili po cerkvah zvonovi. Pri tem pogledu je objel kmečki tabor obup!

Vsakdo je vedel, kaj pomenita v tedanjih časih kres in plat zvona. Od ust do usi je šlo: »Turék je že v Kozjem in pridrvi zdaj pa zdaj nad nas!« Na srečo je že bilo izdano povelje za umik preko trga in dalje, ker sicer bi se bili kmetje itak razpršili v zapovedani smeri, v kateri so se upali ogniti Turkom. Prebridek je bil pohod ter umik 7. februarja zjutraj! Vsa spodbuda in tolažba iz ust vojvode ter kapitana sta bili zaman. Kmetje niso verjeli, da bi se bilo poslužilo plemstvo prekane s kresovi in zvonovi, da bi zbegali puntarje; vse je trdno verjelo, da je zadeja obupanega kmeta poleg vseh šib še — turška!

Na potu od Pilštajna do Št. Petra se ni pridružil klavernim ostankom še pred kratkim tolikanj ponosne punte nikdo. Pač pa je čakalo v Št. Petru dobrih sedem tisoč neoplašanih puntarjev, ki so le znali povedati, da so videli švigati po cesti ob Sotli na hrvaški strani plemiške jezdece, a jih je bilo le za malo južino in s temi bo lahek opravek.

Bolj malodušna nega sveža pomoč sta bila vojvoda Gregorič in kapitan Šterc. Zavedala sta